

260

17

ani

agent
secret

87681

D 001491

In

Occident

D 1491

Secret de serviciu

17 ANI
AGENT SECRET
ÎN OCCIDENT

Nr. 357

COPERTA I

Imaginea reprezintă un fragment dintr-un ziar cehoslovac de eroii câmpii în țară și pe care lipite (în locul indicat de sâgeată) un microscopiu conținând informația pentru organele de securitate cehoslovace.

COPERTA A IV-a

Citeva tipuri de detectoare de minciuni și dispozitivele de manevrare a lor folosite de spionajul american în perioada la care se referă cartea.

Redactor : mr. MIRCEA CAMPEANU
Corector : s. c. RADU STOIAN

Comanda nr. 5/396031. Dat la cules : 21.03.1975
R. M. nr. 087/24.03.1975. Bun de tipar : 12.05.1975
Luarea conține 68 pagini.

Fuga

Clopotul din turnul bisericii sfântul Nicolae tocmai bătea de amiază când m-am oprit în fața ambasadei americane din Praga de pe strada Mala Strana. Văzind lângă intrare pe subofiterul de la paza C.D., am simțit că încep să-mi tremure genunchii, pentru că nu aveam nici un pretext oficial să vizitez ambasada. Dealtfel, lucrurile ar fi putut lua o întorsătură neplăcută pentru mine și dacă aș fi fost legitimat, deoarece nu aveam nici un act din care să reiasă cu certitudine identitatea mea. Dispuneam doar de o adeverință eliberată de M.A.E. că pașaportul diplomatic mi-a fost retras, ceea ce nu-mi dădea multe șanse pentru un sfârșit fericit al aventurii mele. Abia după ce am ajuns în holul tăcut al ambasadei m-am mai liniștit puțin.

Atașatul militar american, colonelul Michel, m-a primit imediat. Era evident că cunoștea bine situația mea, deoarece a început discuția cu un detaliu despre care nu discutasem cu nimeni :

— Se pare că ați fost interogat.
— Da. Am fost obligat să-mi petrec concediul la Praga, am răspuns eu sincer.

Atașatul militar a dat din cap în semn că înțelege situația mea, apoi, ca și cum m-ar fi compătimit, a remarcat :

— Desigur că interogatoriul v-a obosit.

Remarca aceasta scurtă lăsa să se înțeleagă că despre conținutul interogatoriului nu știa nimic, dar că voia să afle ceva. Cum aveam interesul să mă ajute, nu-mi rămânea decât să-i dau satisfacție.

M-am informat apoi că ofițerii care mă interogasera

mi-au imputat relațiile pe care le avusesem cu opoziția bulgară și cu diplomații apuseni.

Apoi i-am arătat că nu era țara teamă, mai ales că nu-mi dădeam seama ce vor și, ca atare, am venit la el, la Michel, cu speranța că mă va ajuta să trec granița. Colonelul nu s-a grăbit însă cu răspunsul, cu toate că îi erau cunoscute legăturile mele cu diplomații americani din Sofia, unde, până acum, demult, luasem ca atașat de presă al ambasadei cehoslovace. Probabil că nu era sigur de sinceritatea cererii mele de a trece granița sau aștepta să-i explic în mod clar pentru ce solicit acest ajutor.

Nu-mi rămânea deci decât să recurg la singurul atu de care dispuneam: cartea de vizită a lui Payn, secretarul ambasadei americane din Roma, un bun cunoscut al lui Michel. Cu acesta îmi făcuse cunoștință, pe cînd lucram în diplomație, generalul ordinului iezuit din Roma, Presler, care îmi solicitase unele date despre condițiile bisericii din Cehoslovacia. Cu Payn m-am întâlnit apoi adesea în capitala italiană, unde mă aducea funcția diplomatică. Eram convins că această carte de vizită nu-l va lăsa indiferent.

În consecință, am scos-o încet din buzunar și am pus-o alături de paharul cu coniac. Într-adevăr, de cum a văzut-o, colonelul Michel a schimbat tonul și a devenit mai prietenos, spunînd că se va strădui să-mi obțină un permis de plecare în zona de ocupație americană din Germania. I-am atras atenția că nu puteam însă părăsi legal Cehoslovacia, deoarece M.A.E. îmi retrăsese pașaportul diplomatic. Michel a rămas atunci puțin pe gînduri, după care m-a încurajat spunînd că se va găsi totuși o soluție. Mi-a notat apoi adresa și mi-a mulțumit pentru vizită.

Dacă cineva m-ar fi întrebat în clipa aceea pentru ce m-am decis să părăsesc țara, n-aș fi putut da un răspuns clar.

Mă îndemneau la aceasta, de pildă, pasiunea călătoriilor, pe care o moștenisem de la tata, obișnuința de a duce o existență agitată, care mi se crease în anii cînd am lucrat ca ziarist, dorința de a continua să trăiesc ca în trecut, adică participînd la seratele, cocteilurile și recepțiile diplomatice etc. În plus eram apăsător și de neînțelegerile din familie. În ultimul an, îmi dădeam bine seama că eu eram cel vinovat, dar nu aveam nici puterea, nici dorința să refac o căsnicie dezbinată. Doriam un singur lucru: să plec, să fiu departe de soția și de fiica mea, să am liniște, libertate, mîini libere.

Mi se părea că totul se putea rezolva printr-o plăcere fără întoarcere. Adică, să trîntesc după mine ușa și să o iau de la capăt.

După vizita la ambasadă urmări zile de așteptare chinuitoare. Mă întrebam mereu dacă Ministerul de Externe nu aflase cumva despre vizita mea la ambasadă. Neavînd acte, mi-era teamă să ies în stradă, fiind astfel condamnat la închisoare în propria-mi locuință. Trebuia deci să fac ceva ca să pun capăt acestei situații. Dar ce? Și ce se întîmpla cu colonelul Michel?

Zilele și nopțile mi se păreau interminabile și începusem să mă simt din ce în ce mai rău. Aproape că nu mai puteam nici să citesc, eram nervos și mă chinuia în permanență insomnia.

Apoi, pe neașteptate, își făcu apariția un cunoscut — Otakar Catka. Era fiul unui moșier și studiasc pe timpul protectoratului¹ la o școală particulară engleză. Sosirea lui m-a surprins foarte mult, deoarece nu ne mai văzuserăm din 1935. Făcîndu-se că nu-mi observă uimirea, m-a informat, fără nici un fel de ocolișuri, că a fost imputernicit să organizeze trecerea mea ilegală peste graniță.

Intrucît cunoșteam relațiile lui Catka cu americanii, nu am avut nici un fel de îndoieli că, prin intermediul său, aceștia acționează în sensul realizării promisiunii pe care mi-o făcuse Michel. Catka mi-a dat apoi adresa unei oarecare doamne Havlicekova, care locuia la Leten, și, după ce mi-a spus că trebuia să ajung la ea pe 4 martie după-amiază, a plecat.

La data stabilită m-am prezentat nerăbdător la adresa respectivă. Acolo mă așteptau doi bărbați. Unul din ei, care s-a prezentat Stepan, m-a pus la curent asupra modului cum urma să procedăm pentru trecerea frontierei.

A doua zi la amiază m-au dus cu o mașină pînă undeva în apropiere de Klenci. Apoi a urmat un drum foarte greu peste Cerech. Nefiind obișnuit cu asemenea călătorii, gîfiam, mă infundam mereu în zăpadă și alunecam aproape la fiecare pas. Era nevoie ca însoțitorii mei să intervină tot timpul pentru a mă ajuta. După mai multe ore de drum dificil, am ajuns de cealaltă parte a graniței. Acolo mă aștepta un jep ameri-

¹ După ocuparea Cehoslovaciei, în martie 1939, de către Germania fascistă, a fost înființat pe teritoriul ceh așa-numitul „Protectorat al Cehiei și Moraviei”. Slovacia fiind proclamată stat „independent”, în frunte cu un guvern marionetă clerical-fascist.

can. Mi-am luat rămas bun de la însoțitorii mei și, vlăguit, m-am trîntit pe bancheta de lângă șofer.

Cam după o oră, mașina s-a oprit lângă o vilă fastuoasă, unde m-au întâmpinat doi ofițeri îmbrăcați în uniforme militare americane. În ciuda uniformelor și a numelor străine cu care se recomandaseră, mi-am dat imediat seama, după felul cum vorbeau ceha, că sînt, în realitate, cehi.

După ce m-au lăsat să mă odihnesc puțin, mi-au comunicat că trebuie să mă conducă, conform ordinului „colonelului”, la Amberg. Inițial am crezut că este vorba despre colonelul Michel, dar ulterior, din discuțiile lor, mi-am dat seama că se refereau la altă persoană.

Pe drum au fost în general tăcuți.

La Amberg m-a primit tot un ceh — doctorul Fantalik — care m-a instalat în locuința sa.

La cererea mea am fost înregistrat în organizația internațională a fugarilor, I.R.O., și am primit un permis. A doua zi însă, Fantalik, tot din ordinul „colonelului”, mi l-a ridicat, expedindu-l, împreună cu celelalte documente ale mele, printr-un curier, la Frankfurt.

Doctorul Fantalik se porta cu mine ca o gardă amabilă, dîndu-mi să-mi facă existența cît mai plăcută. M-am odihnit bine, deși n-aș putea spune că mă simțeam liniștit cu privire la viitorul meu.

Întoarcerea

După cîteva zile a apărut la Amberg un necunoscut. Fantalik mi-a spus că acesta mă va conduce la Frankfurt, la „colonel”, care dorește să vorbească cu mine neîntîrziat.

După cîteva ore de călătorie am ajuns în Frankfurt și ne-am oprit în fața unei case modeste. Intrînd înăuntru, ne-am oprit în fața unei uși pe care se afla o plăcuță cu numele: Mr. Marek. Însoțitorul meu mi-a explicat că acolo locuiește el și că Marek este doar un nume conspirativ.

Noua mea gazdă era foarte comunicativă. Încă din seara aceea mi-a spus că, în realitate, el se numește Juranek și că, pînă în urmă cu doi ani, fusese jucător de hochei în Cehoslovacia. Mi-a povestit de asemenea că el nu dorise să părăsească Cehoslovacia, dar că procedase totuși astfel fiindcă

soția lui, fiica unui fost moșier bogat, nu voise să rămînă în republică pentru nimic în lume. L-am întrebat și pe el de „colonel”, dar a evitat să-mi răspundă, îndreptînd discuția pe un alt făgaș. Aceasta însemna că, pentru a-l cunoaște, nu-mi rămînea decît să aștept pînă mă va chema singur.

Aceasta s-a întîmplat la 15 martie 1949.

— Vreau să vorbesc cu doctorul Panek între patru ochi, am auzit într-o după-amiază o parte din discuția purtată de cineva pe hol cu Juranek.

Nu am înțeles răspunsul lui Juranek, dar acesta a părăsit imediat apartamentul. Îndată după aceea a pătruns în camera mea un bărbat cam de 50 de ani, încărunit puțin. Fără să mă salute, mi s-a adresat:

— Desigur, ați auzit deja despre „colonel”. Acela sînt eu și posed într-adevăr gradul de colonel.

Ca și ceilalți cu care avusesem de-a face după trecerea graniței, colonelul vorbea impecabil limba cehă.

După aceea mi-a spus că i-am fost recomandat din Praga și că, informîndu-se asupra mea, a stat de vorbă, printre alții, cu atașatul militar american din Sofia, colonelul Jedanoff, care i-a vorbit în termeni elogioși despre mine. Din relatările acestuia reieșea că, după evenimentele din februarie anul trecut,¹ am început să-mi pregătesc fuga în Turcia. Dealtfel găsiseră o confirmare a acestui ultim aspect și într-un raport aflat în cadrul unor materiale de arhivă aduse în străinătate de un fugar — Heindrich — fost secretar general al M.A.E. cehoslovac.

Eram intrucitva surprins de cele relatate, date fiind inexactitățile pe care le cuprîdeau, și în special cu privire la fuga mea, ce apărea astfel ca fiind de mult pregătită. Îmi dădeam însă seama că nu era totuși momentul să fac corecțiile necesare: probabil că voi avea prilejul să fac asta mai tîrziu. Nu excludeam însă posibilitatea ca el să procedeze astfel din dorința de a mă convinge că e perfect informat, că aflase despre mine totul. Am discutat apoi despre modul cum s-a desfășurat trecerea peste graniță și ceea ce am făcut după sosire. Treptat a trecut la probleme mai importante. Printre altele m-a întrebat și ce am discutat cu diverse prilejuri cînd am fost la Ministerul de Interne bulgar. I-am spus că am

¹ În februarie 1948 în Cehoslovacia are loc o încercare a reacțiunii interne de a lua puterea, care însă este zdrobită. În același an Cehoslovacia se proclamă republică democrat-populară.

vorbit despre aprobarea vizelor de intrare și ieșire ale ziarștilor, delegaților și bursierilor.

A vrut să știe apoi ce cunosc despre vânzarea avioanelor cehoslovace în Egipt. În această privință nu i-am putut da nici o relație, deoarece nu știam nimic precis. M-a întrebat atunci care este părerea mea cu privire la evenimentele din februarie din Cehoslovacia și, încă poi să-i spun care este starea de spirit actuală în Ministerul de Interne cehoslovac și în armată.

Asemenea întrebări erau deseori urmate de altele banale, lipsite de importanță. Mi-am dat seama după aceasta precum și după faptul că în permanență colonelul afișa o atitudine prietenoasă că încerca să nu lase impresia că sînt supus unui interogatoriu.

Apoi, deodată, chiar în mijlocul unei propoziții, și-a luat rămas bun.

După două zile a apărut din nou.

— Cum vă simțiți, doctore? m-a întrebat chiar din prag. Am pentru dumneavoastră vești bune. Veți avea mult de lucru, căci veți fi dirijat pe lângă alți cehi fugiți din țară. Și, încă ceva: după știri demne de încredere, fuga dumneavoastră din Cehoslovacia a rămas pînă acum necunoscută. Nu sînteți urmărit cu mandat de arestare.

N-am fost deloc surprins de faptul că nu se aflase încă nimic despre fuga mea, deoarece proprietarului apartamentului în care locuisem îi spuseseam că plec în concediu în munții Tatra. Pe de altă parte, trăind despărțit de multă vreme de familie și neavînd serviciu, era greu să sesizeze cineva curînd lipsa mea.

— Faptul că în Cehoslovacia nu se cunoaște că sînteți fugar nu este deloc rău — a continuat colonelul — deoarece în curînd va trebui să vă reîntoarceți acolo — desigur nu pentru mult timp — spre a rezolva o chestiune.

M-am înspăimîntat. Să merg înapoi, cînd abia ajunsesem în siguranță? Pentru nimic în lume. Dealtfel nu aveam nici o certitudine că, dacă absența mea nu fusese remarcată, nici securitatea nu aflase, deoarece aceasta avea mijloace proprii pentru a cunoaște ceea ce o interesea.

Colonelul însă nu a terminat ce avea de spus. M-a asigură că trecerea mea va fi bine pregătită. În ce privește documentele despre înregistrarea mea în lagărul I.R.O. din Amberg, ele fuseseră deja ascunse în seiful său. De asemenea nu trebuia să-mi fie teamă de vreo trădare, deoarece

oamenii săi erau bine verificați. Călătoria aceasta în Cehoslovacia desigur mi se va plăti.

Oferta totuși nu mă tenta deloc. Mă gîndeam însă cum să mă eschivez fără a refuza totuși direct.

— Domnule colonel, dar poate să vă rezolve problema aceasta vreun lucrător al ambasadei americane din Praga, mai bine și mai calificat decît mine.

Probabil că la posibilitatea aceasta se gîndise deja, deoarece imediat mi-a atras atenția că toți membrii ambasadei sînt permanent urmăriți de securitatea cehoslovacă. Fiindcă e vorba de o problemă pur familială nu vrea să deranjeze ambasada și, în afară de aceasta, este indicat ca ea să fie rezolvată de un slovac.

— Eu totuși nu sînt slovac, am obiectat repede.

La tot ce-i spuneam însă avea răspunsul deja pregătit. Mi-a spus că se aștepta la o asemenea obiecție, dar că nu este cazul să-mi fac probleme, deoarece am trăit în Slovacia ani îndelungați, am studiat la Bratislava, am lucrat acolo ca notar și cunosc o mulțime de oameni, care mă consideră mai mult slovac decît ceh. Apoi a adăugat:

— Problema care trebuie rezolvată nu poate fi încredințată oricui, ci numai unui om cu o inteligență superioară.

Era evident că încerca să mă flateze în speranța că măcar astfel mă va convinge. Totodată, pentru a-mi înlătura teama — care, probabil, se citea pe chipul meu —, m-a încredințat că acțiunea este pe deplin asigurată și că nu mi se poate întîmpla nimic. Văzînd că nici astfel nu reușește să mă convingă, mi-a lăsat să înțeleg că viitorul meu se află în mâinile sale și că trebuie deci să fiu rezonabil.

Mărturisesc că, deși mă așteptam să forțeze puțin nota spre a mă convinge să accept misiunea pe care vroia să mi-o încredințeze, nu credeam că va recurge chiar la amenințări directe. Nu am zis totuși nimic. Dealtfel, și el a căutat să treacă imediat peste acest moment adăugînd:

— Peste graniță și înapoi veți fi însoțit de un om de nădejde, bun cunoscător al terenului. Trecerea nu va fi astfel deloc dificilă.

Era greu ca în starea în care mă aflam să iau o hotărîre, deoarece aș fi putut s-o regret. De aceea am încercat să cîștig timp. În cîteva zile se pot întîmpla multe. I-am spus deci:

— Dați-mi măcar cîțva timp de gîndire.

Nici n-a vrut să audă. Mi-a spus că problema despre care vorbim este foarte urgentă și de aceea trebuie să plec chiar în ziua respectivă. Nici o aminare. Nu am răspuns, căutînd

cu febrilitate o scăpare. Sesizind starea mea, a recurs din nou la o amenințare. Mi-a spus că, dacă vreau să ajung acolo, în Germania, la o situație satisfăcătoare, trebuie să accept misiunea respectivă, el fiind singurul care poate face ceva pentru viitorul meu.

Mi-am dat seama că eram într-adevăr la discreția lui și că nu mai aveam nici o ieșire. Ca atare, am acceptat să mă întorc în țară. Satisfăcut, m-a urcat imediat într-o mașină și m-a dus la Nürnberg. Conducea el însuși și-mi explica în acest timp ce aveam de făcut. Trebuia astfel să ajung în Bratislava și să mă întâlnesc în hotelul Carlton cu un inginer — Zakolsky — căruia urma să-i pun trei întrebări. Prima: ce e cu profesorul? A doua: de ce Jaroslav nu scrie? A treia: cum se simte Janek? Nu aveam voie să notez însă răspunsurile; totul trebuia bine memorat.

În Nürnberg ne-am oprit în fața unei clădiri, unde ne aștepta un bărbat.

— Ghidul dumneavoastră, Henry, l-a recomandat colonelul lapidar. Henry a intrat în mașină și colonelul ne-a condus la gară. Acolo ne-a urcat drum bun, iar noi ne-am urcat în tren.

Până la Rozvadov, în apropierea graniței, am călătorit cu trenul. Pe drum am căutat să-l cunosc cit mai bine pe însoțitorul meu. Am aflat astfel că în realitate se numea Jaroslav Fantalik și că ajutase un număr mare de persoane să treacă frontiera.

După ce am coborît din tren, ne-am îndreptat imediat spre graniță și, după un drum greu de cîțiva kilometri prin zăpadă, am reușit să ajungem la Tachov în Cehoslovacia. De aici ne-am continuat drumul cu trenul. Ajunși în Praga, ne-am despărțit, stabilind să ne întâlnim în gară peste trei zile, la zece dimineața.

Senzația de teamă care mă stăpînise tot timpul a început să mai slăbească după ce am rămas singur. Totuși nu mă simțeam liniștit. Mă gîndeam că aș fi fost destul de încurcat dacă m-aș fi întâlnit cu un cunoscut. De aceea am hotărît să plec imediat la Bratislava. Am mîncat ceva și m-am îndreptat din nou spre gară. În Bratislava am ajuns tîrziu, noaptea. Am reușit să fac rost imediat de o cameră la hotelul Carlton și, după o baie plăcută, m-am instalat în pat zdrobit de oboseală.

A doua zi, seara, i-am telefonat inginerului Zakolsky, conform instrucțiunilor primite. Acesta a sosit după circa o jumătate de oră și am luat loc împreună la o masă din restaurantul hotelului. I-am transmis întrebările colonelului, dar

din răspunsurile primite nu am înțeles nimic. Era evident că aveau un sens convențional. De aceea n-am cerut nici un fel de lămuriri, însă m-am străduit să memorez totul foarte bine. În jurul nostru se mai aflau și alte persoane, dar nu am remarcat pe cineva care, eventual, să ne fi urmărit.

De la Bratislava am mers la mama mea la Brezova, lângă Bradlo, apoi mi-am vizitat fiica la Myšov.

În ziua stabilită m-am întâlnit cu Henry la gară și am călătorit cu trenul pînă la Tachov. Acolo, un brutar ne-a pus la dispoziție o autocamionetă, cu care ne-am deplasat pînă în codrii Sumavei. De aici ne-am continuat drumul pe jos.

Propunerea

În timpul trecerii graniței de stat, lângă Rozvadov, ne-am oprit un strigăt pătrunzător:

— Hände hoch!

Am ridicat mîinile docil. În spatele nostru apăruse, dintr-un tufiș, un grănicer neamț. După ce a examinat cu atenție permisul american al lui Henry, i l-a restituit și l-a făcut semn că-și poate continua drumul. Pe mine însă m-a reținut, deoarece nu aveam nici un fel de acte de identitate. Cu puțin timp înainte rupsesem și aruncasem în codrii Sumavei adeverința pe care o aveam dinainte de a fugi din țară și care-mi fusese eliberată de M.A.E. al Cehoslovaciei în locul pașaportului. Mă descotorosisem de ea ca să pot avea un motiv în plus să refuz o nouă trimitere în țară. Dealtfel, după cum îmi spusese colonelul, la graniță, dacă eram prins fără nici un fel de acte, nu trebuia să-mi fac griji, deoarece mă vor lua în primire americanii.

Lucrurile s-au petrecut întocmai. A sosit imediat un ofițer american într-un jep, care m-a dus la o vilă în Tirschenreuth.

Dimineața am fost dus cu o mașină la Amberg, la locuința doctorului Fantalik. Acesta a părut foarte bucuros de întoarcerea mea.

În timpul discuției purtate cu el, am criticat metodele folosite de colonel spre a mă convinge să accept misiunea pe care voia să mi-o încredințeze.

Fantalik mi-a confiat faptul că aceasta este o metodă preferată a colonelului și să nu cred că a folosit-o prima oară

cu mine. După felul cum vorbea mi-am dat seama că nu-l fusese deloc. Văzind nemulțumirea mea față de cele întâmplate, a adăugat :

— Vă sfătuiesc să refuzați orice misiune v-ar mai incredința. Nu trebuie să procedați însă pripit. Este necesar să cîștigați mai întâi încrederea americanilor. În viitor ar fi bine dacă ați reuși să emigrați, pentru că aici nu prea aveți perspective.

Am rămas la Amberg două zile. Apoi m-au transportat la Frankfurt. Aici am primit vizita colonelului. Mi-a cerut să-i vorbesc foarte amănunțit despre călătoria în țară și întâlnirea cu Zakolsky, apoi să-i reproduc răspunsurile date de acesta. La sfîrșit m-a întrebat :

— L-ați recunoscut, dacă l-ați revedea ?

— Sper că da.

Colonelul a deschis servieta și citeva clipe a căutat ceva în ea. Apoi a scos citeva fotografii mai mari și le-a pus pe masă.

— Spuneți-mi, care din ele îl reprezintă pe inginerul Zakolsky ?

Am recunoscut pe inginer de la prima privire. Colonelul a clătinat din cap mulțumit.

— Ce intenții aveți în ceea ce privește existența dumneavoastră viitoare ? mi s-a adresat el în același moment pe neașteptate.

Avînd în vedere avertismentul lui Fantalik, i-am răspuns că vreau să mă transfer în lagărul de emigranți și de acolo, dacă mi se va oferi posibilitatea, să emigrez undeva.

După ce a chibzuit puțin, colonelul m-a întrebat din nou :
— N-ați vrea să lucrați pentru armata americană ca referent de presă ? În felul acesta ați putea ca, alături de alți concetățeni cehoslovaci, să lucrați, de fapt, pentru popor.

Mi-am dat imediat seama cam ce ar dori el și, cum îmi era prea proaspătă în minte misiunea pe care abia o executasem, am dat din umeri încurcat. Ca să-mi fac totuși o imagine mai exactă despre ce este vorba, am încercat să-l determin să fie mai explicit. I-am spus deci că nu știu dacă aș putea într-adevăr să-mi folosesc cunoștințele și calificarea în direcția propusă de el.

— Fără îndoială ! a răspuns imediat. Și, ca să mă convingă, mi-a spus că, intruelt am fost atășat de presă, pot mai bine ca oricare alt emigrat ceh să prelucrez buletinele de presă. Apoi, cu un zîmbet complice, a adăugat că sînt și alte motive care-l îndreptățesc să considere că aș fi foarte potrivit

pentru postul respectiv, și anume : sînt unul dintre cei mai proeminenți foști funcționari ai Ministerului de Externe și provin din comuna natală a fostului conducător al delegației Cehoslovaciei la Organizația Națiunilor Unite, Papanek, care acum îndeplinea funcția de consilier al guvernului american, fiind deci un om foarte influent. Știrea nu mi-a făcut nici o plăcere, dar cum nu voiam să fac ceva care să-mi afecteze negativ viitorul, am tăcut. Presupunînd că vestea nu mi-a displicut, colonelul a adăugat :

— Dealtfel, i-am și scris despre dumneavoastră. Pînă cînd voi primi însă răspunsul, veți locui din nou în lagărul pentru fugari din Lechfeld. Veți putea cunoaște astfel mai bine și viața din lagăr, ceea ce vă va ajuta să decideți în privința viitorului dumneavoastră pe deplin edificat asupra realității... a încheiat el cu un zîmbet malițios. Cu aceasta convorbirea noastră s-a terminat și ne-am despărțit.

Am rămas însă foarte abătut deoarece nu-mi convenea deloc ca viitorul meu să depindă de un asemenea om ca Papanek. Îl cunoșteam foarte bine și aveam o părere destul de proastă despre el. Imediat după război, Papanek lucrase în cadrul misiunii cehoslovace din S.U.A. Văzînd schimbările ce aveau loc în țara sa, delapidase fondul misiunii și se stabilise în America. De acolo acționa împotriva Cehoslovaciei organizînd diferite misiuni de spionaj. Nu-mi rămînea deci decît să aștept liniștit în lagăr, poate se va ivi totuși o ieșire convenabilă din situația în care mă aflam.

Viața acolo m-a nemulțumit însă foarte mult. Organizația internațională pentru fugari plătea zilnic 3 dolari și jumătate pentru fiecare persoană internată în lagăr. Conducerea administrativă înghițea însă aproape totul. După cum am aflat, pentru fiecare internat se cheltuiau doar 25 de cenți zilnic.

După citeva zile începuse deja să mă obsedeze ideea că cine știe cît timp va trebui să merg în fiecare zi cu bidonul de tablă pentru a obține o zeamă chioară, care aici se numea ciorbă, să nu mai am viață particulară, să vegetez uitat de toată lumea.

Din fericire, totul nu a durat însă mult. Într-o zi am fost chemat la cancelaria șefului lagărului, tot un ceh, colonelul Sypal. M-a întrebat dacă-mi amintesc de propunerea ce mi s-a făcut înaintea intrării mele în lagăr și dacă sînt de acord cu ea.

— Da ! am răspuns repede, fără să mai stau pe gînduri.

— În acest caz, vă predau scrisoarea colonelului.

Am rupt plicul cu nerăbdare și am citit repede cele câteva rânduri ale scrisorii. Colonelul îmi făcea cunoscut că a sosit răspuns favorabil de la Papanek și că este necesar să mă prezint imediat la Frankfurt.

Am vrut să bag scrisoarea în buzunar, dar Sypal mi-a cerut-o, după care a ars-o. Văzându-mă surprins, s-a justificat:

— E mai bine așa. După aceea a adăugat: Aici aveți foaia de drum militară care vă dă dreptul la călătorie cu trenul militar.

M-a condus apoi, imediat, la gară și m-a urcat în tren. La despărțire mi-a comunicat că în Frankfurt trebuie să merg la un anume Erni, într-un cartier de vile de la marginea orașului, indicându-mi adresa acestuia. După ce am coborît din tren, a trebuit să iau un taxi special, care avea acces în cartierul respectiv. După câteva minute de mers am zărit o plăcuță pe un stîlp la colțul unei străzi în care se menționa că accesul cetățenilor germani este interzis. Am bănuit că de acolo începe cartierul în cauză. Într-adevăr, după câteva sute de metri mașina a oprit în fața unei vilioare. În curte se afla un bărbat, care mi-a ieșit imediat înainte și s-a recomandat Erni. M-a condus în casă. Privind în jur am înțeles că „da”-ul meu din lagărul de la Lechfeld a schimbat mult situația. Făceam acum parte dintre privilegiați. În cartierul respectiv, după cum am aflat, locuiau, alături de americani, o serie de fogari care jucaseră în trecut un rol mai important în viața politică a țărilor din care proveneau. Erni, care în realitate se numea Kalina, fusese maior în armata cehoslovacă. De la el am aflat că pe colonel îl chema Kaspar-Paty, dar că își luse numele de Koenig. În anul 1940 fugise din protectorat și lucrase ca ofițer de informații la Paris și Budapesta. Călindase apoi prin întreaga Europă cu diferite însărcinări. După război se întorsese în țară devenind la scurt timp după aceea comandantul statului-major al aviației militare cehoslovace. Fugise apoi în străinătate, unde devenise unul dintre organizatorii activității îndreptate împotriva statului cehoslovac, acționând sub conducerea colonelului Charles Katek.

Nu știu dacă din proprie inițiativă sau la ordin, Kalina mi-a destăinuit că între Kaspar-Paty și colonelul Charles existau relații strinse de prietenie. Americanul Charles Katek a fost până în anul 1948 atașat militar la Praga, dar, după evenimentele din februarie, a părăsit, la fel ca și Kaspar-Paty, Cehoslovacia.

Eu, după afirmația lui Kalina, voi lucra acum în statul-major, în grupa lui Kaspar. După două zile, m-am trezit în

cameră cu colonelul Kaspar-Koenig. M-a imbarcat, fără prea multe lămuriri, în mașină și m-a dus la Darmstadt. Imediat după sosirea mea aici, mi s-au repartizat, într-o vilă, o cameră confortabilă, mobilată frumos, și o altă încăpere, care urma să-mi servească de birou.

La Darmstadt

Orașul era o uriașă ruină. Grupa lui Kaspar era instalată într-o vilioară, una din puținele scăpate întregi după bombardamente.

Organizația anticehoslovacă din care făcea parte această grupă fusese înființată de C.I.A., care o conducea și o finanța, deși, formal, era subordonată Consiliului Cehoslovaciei libere, compus din foste personalități politice. Conducerea directă a ei era asigurată de colonelul Charles Katek. Organizația fusese împărțită în câteva grupe, dispuse în diferite locuri din zona americană a Germaniei. Fiecare grupă era comandată de un fost ofițer ceh.

Șeful unei grupe de spionaj avea la dispoziție o clădire cu birouri și camere pentru locuințele lucrătorilor statului-major, apoi vile conspirative pentru instructajul agenților.

Grupele de spionaj erau complet camuflate. Vilele puse la dispoziția lor purtau diverse denumiri oficiale. Grupa noastră era acoperită, de pildă, ca agenție de construcții, iar colonelul Kaspar figura ca inginer șef. Vila era înconjurată de un gard viu, care o ascundea privirilor. Personalul de serviciu (bucătăreasa, trei îngrijitoare și grădinarul) sosea dimineața la ora 6 și lucra până seara târziu. După plecarea acestuia, în prezența colonelului Kaspar, se ardeau în pivniță materialele scrise care nu mai prezentau interes.

Pentru călătorii, membrii grupei erau obligați să folosească numai cele două mașini ale unității sau taxiul aflat la dispoziția americanilor.

Pe adresa vilei nu se trimiteau scrisori. Corespondența oficială sosea la poșta de campanie, iar scrisorile particulare, la adrese conspirate. După aducerea corespondenței la sediul grupei, aceasta era deschisă și examinată de Kaspar și numai după aceea repartizată destinatarilor.

Corespondența scrisă cu persoane din Cehoslovacia nu era admisă.

Toți purtau nume conspirative. De exemplu, în pașaportul ce mi s-a dat, mă numeam William Wronsak, iar în legitimația pe care o foloseam în relațiile cu nemții aveam numele de Hans Joachim von Richter.

De asemenea, față de anumite persoane mi s-a indicat să mă recomand doctorul Greys. În afară de acestea am mai avut și câteva nume ocazionale.

Sarcina mea în cadrul grupei colonelului Kaspar consta în urmărirea detaliată a presei și radioului cehoslovace, în selecționarea știrilor și în întocmirea, pe baza lor, a unor buletine, care erau traduse apoi în engleză și trimise colonelului Charles Katek. Acesta pune un accent deosebit pe culegerea de informații din cotidianul „Obrana lidu”, care, în acea perioadă, publica numele ofițerilor, funcțiile lor de comandă, avansările, decorările, transferările, mutările în alte unități etc. În afara presei centrale, urmăream și diverse ziare regionale, raionale, uzinale sau locale. Cea mai mare parte a presei mi-o aducea sergentul american John, de la colonelul Katek, care o primea cu poșta diplomatică de la ambasada americană din Praga.

Șeful sectorului militar era colonelul Cambala, cu numele conspirativ Joe. Acesta, în timpul celui de-al doilea război mondial, fusese comandant de batalion în armata slovacă și colaborase cu o grupă de partizani. De asemenea, acționase în cadrul insurecției naționale slovace din 1944. Datorită meritelor dobândite în luptă a fost promovat și trimis în 1945 să studieze la Moscova la Academia militară Frunze. După doi ani a fost însă eliminat pentru beții notorii și viață imorală. Un an mai târziu, după evenimentele din februarie, a trebuit să plece din armată pentru aceleași lipsuri. Cam odată cu mine trecuse în Germania, luând cu sine diferite materiale didactice de la Academia Frunze.

Cambala i-a plăcut foarte mult lui Kaspar. I s-a părut omul cel mai potrivit pentru a conduce sectorul militar al statului-major.

Sectorul aviație al statului nostru major era condus chiar de colonelul Kaspar, deoarece aviația era pasiunea lui. Dealtfel nici nu găsisse pentru acest sector un specialist așa cum dorea el.

În ce mă privește, mă familiarizam destul de greu cu activitatea grupei, deoarece eram singurul civil în acest stat-major militar. Între timp evenimentele au început să se precipite. La 18 iunie 1949 în zonele ocupate de puterile occidentale s-a înfăptuit reforma monetară. Vechile bancnote

au încetat să mai circule: a fost introdusă moneda apuseană. Autoritățile de ocupație sovietice declară atunci banii emiși în zonele apusene ca nuli în zona sovietică și în Berlinul răsăritean. La miezul nopții se suspendă circulația dintre zona sovietică și celelalte zone. Comandantul suprem al administrației de ocupație sovietice — mareșalul Sokolovski — a declarat mai târziu această măsură ca provizorie, fiind determinată de necesitatea apărării în fața avalanșei vechilor bancnote anulate în Berlinul apusean. Patru zile mai târziu s-a aplicat reforma monetară și în zona sovietică. Cele două părți ale Germaniei s-au despărțit și prin această barieră.

În presa apuseană a început să se vorbească de blocada Berlinului.

Consecințele acestor măsuri pentru statul nostru major au fost considerabile. Colonelul a decretat stare de alarmă. Am împachetat toate documentele importante în lăzi de fier captușite cu azbest, iar mapele mai puțin importante le-am ars. Camioane militare americane ne-au mutat la Karlsruhe și la Teging, mai aproape de granițele cehoslovace.

Kaspar a fost cuprins de o adevărată febră războinică. — Gata, războiul este foarte aproape, ne-a încredințat el.

Era complet schimbat, plin de energie și elan. Nu numai pentru că în urma acestor evenimente s-au plătit salarii de pînă la zece ori mai mari decît în perioada anterioară, ci și pentru că i se oferea prilejul să-și pună în evidență cunoștințele și experiența în domeniul militar.

Toate pregătirile făcute atunci s-au dovedit însă zădărnice. Războiul nu a izbucnit. Marile puteri apusene au decis să creeze un pod aerian pînă în Berlinul apusean.

Și astfel, după puțin timp, am încărcat din nou lăzile în camioane militare și le-am transportat înapoi la Darmstadt. Colonelul avea un aer melancolic, plictisit. Admira podul aerian, dar nu era de acord cu el.

— Eu nu-l înțeleg pe american. Să aibă un asemenea prilej și să nu-l valorifice! mi s-a plîns el.

Odată cu reluarea activității normale au început și vechile sicieli. Mie, de pildă, îmi sosea cu mare neregularitate presa cehoslovacă. Din această cauză lucram deseori în asalt, iar buletinele le parveneau americanilor cu multă întârziere. Enervat, Katek reproșa mereu ambasadei americane din Praga și șefilor grupelor de spionaj că nu iau măsuri energice pentru asigurarea transportului regulat al ziarelor. Cel mai frământat de această situație părea Kaspar. Într-o zi însă a năvălit în

ducea pe toți de nas, deoarece o
la întâlniri — pentru care el, J
frontieră — fără să aducă planurile
ritoare la unele poduri și aeroporturi

vină la Kaspar cumnata sa, Klara Fedakova. Au
și că era o femeie inteligentă și frumousă

— Cu ocazia acestei călătorii — mi-a mai spus la un mo-
ment dat Juraj — am vorbit și cu Ferda.

Am rămas incremenit. Dacă o fi aflat că fusese membru
al Partidului Comunist Cehoslovac? Întâlnirea cu Ferda va
fi fost întâmplătoare sau premeditată? Juraj să fi procedat
astfel din proprie inițiativă sau din ordinul lui Kaspar?

— Am adus de la el unele hirtii de-ale tale, legitimația
de partizan și două certificate școlare, a continuat Juraj

Am înghițit în ser și am dat să spun ceva, dar n-am
reușit să-mi deschiesc gura. Mi-am dat însă imediat seama
că trebuie să mă stăpinesc, deoarece, în eventualitatea că nu
a aflat nimic, riscam să-l atrag eu însuși atenția

Am cautat deci să ascult relatarile lui Juraj cu un aer
cît mai degajat. Nu-mi dau însă seama dacă am reușit în-
tr-adevăr să fiu convingător. În minte mi se succedau cu re-
peziciune o mulțime de întrebări. Cum o fi reacionat el
la aflarea vestii că sînt membru de part
poate că Juraj nu i-a spus încă nimic
mă va întreba de ce am tăcut?

fi fost numai membru de sind
slovace pentru stringerea legăturilor de prietenie cu U.R.S.S.

e aș fi putut deci să-i răspund lui Kaspar?

avut curajul să-i cer lui Juraj amănunte cu privire la

A doua zi, din cauza acestor

moment într-altul să mă cheme la el în birou. Însă
întîmplat nimic. Nu
decis să reiau, sub
să încerc să aflu de la el care este realitatea

Prin urmare, dacă
care nu a inter
și prietenos. În
prevedind că Ferda nu a vorbit nimic în
ația nu a politică în fața lui Juraj, dacă o va face cu
Sau dacă va scrie față de
altfel, atunci
Am ci mi-a încolțit în minte un plan: să-i scriu lui Ferda
csoare, pe
va face
să tacă și să asigure și tăcerea prietenilor și a rudelor. Pentru
fuit

O bună bucată de timp m-am împotrivit tentației de a
trece la acțiune, considerînd-o riscantă. Într-o zi însă n-am
mai rezistat. Am luat o foaie mică de hirtie și am început să
scriu. „Dragă frate! Sînt bine, am un serviciu, dar nu sînt
în lagărul de fugari...” În acea clipă a sunat însă gongul anun-
tînd plecarea. Cum respectarea programului era obligatorie, a
trebuit imediat să mă ridic și să plec spre sala de așteptare
care se învecina cu cea de mese.

Cînd am coborît pe scară către sufragerie m-a cuprins
iarăși
să nu
lor
mea colonelului? Această idee m-a înspăimîntat atît de tare
încît, în
foaia pe care abia încep
le de hirtie în scoica closetului, după care am tras apa

Am intrat apoi în sala de așteptare. La scurt timp după
mine a intrat colonelul Kaspar-Koenig și s-a așezat într-un
fotoliu cu un ziar în mînă

Ca să pot gîndi în liniște, am luat și eu un ziar, simulînd
că citesc. Deodată am băgat de seamă că am degetele pătate
de cerneală. M-am ridicat atunci și am mers la toaletă să-mi
spal mîinile. Încă nu învîrtisem robinetul cînd am zărit pe o
etajeră o hirtie vîntă sub scrumieră. Am pășit mai aproape

Așezat din nou în fotoliu și am început să scriu.

Aveam răspunsul pregătit.

de la Lechfeld lui Jelinek, cu care mă cunosc din perioada primei republici.

— Jelinek e fratele dumneavoastră? a ridicat el tonul.

— Înainte războiului am făcut parte din aceeași grupă de cercetare. Or, după cum se știe, cercetășii foloseau între ei — conform regulamentului — apelativul „frate”. Mulți dintre noi l-am păstrat și după aceea. În timp ce întorceam însă scrisoarea mi-am adus aminte de interdicția de a folosi o limbă slavă și, fiind am plecat la masă, am rupt hirtia și am aruncat-o în closet. Recunosc că am comis o mare greșelă că nu am controlat dacă apa a luat toate bucățelele din scrisoare. Vă rog să mă iertați.

Așezat din nou în fotoliu, Kaspar a dat din cap sceptic. Se vedea în fața lui ca un școlar. Mi-a explicat că și-a dat imediat seama că eu eram autorul, atât după scris, cât și după faptul că folosisem limba slovacă. Dealtfel, convingerea sa fusese confirmată și de ieșirea mea din sala de așteptare. Mi-a mai spus că apreciază totuși faptul că am recunoscut sincer greșeala săvârșită. Cu aceasta discuția noastră s-a încheiat.

Salutări de la Fida

În statul-major au sosit treptat oameni noi, care

M. ... După ... Germaniei ca membru al misiunii de ... februarie l-au găsit în Praga studind la o școală militară. Folosindu-se însă de sprijinul atașatului militar francez, gene- ... Nu ...

... conspirativ Charlie. El urma să lucreze ca șofer al statului-major, deoarece acesta trebuia să cunoască bine limba engleză, pentru a se putea înțelege cu organele americane din serviciul de informații și cu polițiștii americani. De asemenea, trebuia să lucreze și ca rezident.

La conducerea sectorului care se ocupa de selecționarea datelor referitoare la organele de securitate din R.S.C. și din zona granițelor a fost numit un fost căpitan al Securității Naționale din Cehoslovacia, Zelenka. Acesta deținea în același timp și funcția de comandant al poliției I.R.O. în lagărul de fugari din Jagerhof. Nu locuia în statul-major, dar avea dreptul să vină aici pentru a preda referatele lui Kaspar.

Ținând seama de creșterea personalului, Katek a mai repartizat ... lui Kaspar încă o clădire, care a primit denumirea de „Casa Roucky”. Aici a trecut cea mai mare parte a personalului. În vechiul sediu au rămas numai Kaspar, care și-a păstrat sectorul aviativ, Cermak, lucrătorul de administrație Juranek și eu, cu funcția de referent de presă și politic.

Într-o zi, la puțin timp după ce a luat sfârșit această reorganizare, în clădirea noastră a intrat un necunoscut. Era înalt și avea cam 50 de ani. Ne-a salutat zimbând și s-a îndreptat spre biroul colonelului Kaspar.

Intrigat de atenția pe care i-o acordau ceilalți, am întrebat cine este. Mi s-a răspuns scurt:

— Charles

În acea seară, Kaspar a organizat în cinstea lui, în sala de așteptare, un „party”. S-au servit coniac, whisky, vin roșu și alb. Au participat numai câteva persoane: Kaspar cu soția sa, Juranek, Cermak și eu.

Colonelul Charles Katek era un conviv agreabil. Știam de la maiorul Kalina că are numele conspirativ Katkovo. Vorbea perfect ceha și se comporta degajat. Cu mine a discutat mai mult despre activitatea pe care o desfășurasem în ... La un moment dat mi-a spus:

— Doctore, sint foarte bucuros că faceți parte din grupa colonelului „Jerry”. (Acesta era un alt nume conspirativ al colonelului Kaspar.) Un om cu o asemenea calificare ca a

colonelul de la ambasada

ne

si intimplat.

Era deci clar că nu Kaspar i-a recomandat să fu primit în grupă (cum încercase acesta în mod repetat să-mi lase de înțeles), el însuși Katek acționase în direcția respectivă.

În zilele următoare am aflat și motivul vizitei lui Katek în noi.

În Cehoslovacia fusese arestat Jaroslav Balnik-Henry, cel care îmi fusese călăuză în timpul drumului la Bratislava. Ceva mai înainte fusese arestat „Alois”, un alt foarte bun curier al grupei. Amindoi îl cunoșteam pe Katek și pe Kaspar. Ei ar fi putut furniza securității cehoslovace foarte multe date despre componenții grupei noastre, clădirile în care ne desfășuram activitatea, colaboratorii din Cehoslovacia etc. Henry făcuse parte până la arestare din rezidentura unui fost cadru al Ministerului de Interne cehoslovac, Wehner, care locuia la Nürnberg. După ce discutase cu Kaspar cele întâmplate, Katek ordonase să-l aducă pe Wehner la sediu. La Nürnberg, pentru a lua legătura cu Wehner, am fost trimis eu. Am plecat imediat.

Pe drum acesta m-a întrebat dacă nu ar fi posibil să răscumântă cu care ar fi bucuros să se vadă. Am fost de acord să facem asta înainte de a merge la Wehner. După despărțire am început să cutreier străzile Nürnbergului. Această plimbare plăcută în monotonia vieții mele de cazarmă. Priveam clădirile, vitrinele magazinelor, trecătorii și tundra. Aremea

Urmările războiului se resimțeau

plăcut: era aerul și

mai multe despre noi. Dacă propunerea mea nu te va in-

Statele... A doua

Angieza:

pardesiului aveți o scrisoare... După citire o distrugeți!

dispăruse.

a fost acela că ma

la cale de Kaspar care, pro-

vingă dacă am distrus toate punțile de

în Cehoslovacia. Fără îndoială că nu-l lăsa

afacerea cu scrisoarea pe care am vrut s-o scriu

Jelinek în lagăr. Trebuia deci ca în viitor să fu

Hotărât să acționez în acest spirit, m-am ridicat

am plătit, m-am îmbrăcat cu pardesiul și am ieșit

huzunarul, m-am convins că înăuntru se

Ardeam de nerăbdare să aflu ce con-

dar nu voiam să fac un gest necugetat. M-am hotărât

plimbarea pe stradă, iar în acest timp să ve-

ific dacă sînt urmărit. Treptat însă a început să mă obsedeze

o întrebare: dacă totuși scrisoarea provenea într-adevăr din

țară, dar Kaspar nu avea nici un amestec? Nu-mi răminea

deci decât să văd ce cuprindea

După o vreme parcurs cîteva străzi și m-am convins că nu

eram urmărit. M-am oprit într-un loc în care, în spa-

tele unor ruine, și am scos din buzunar scrisoarea. De la prima

privire recunoscut scrisul lui Ferdinand. Iată ce îmi

scrisa:

„Măi! În sfîrșit am găsit prilejul să-ți pot scrie fără să

expun la vreun pericol. Mai înainte de toate primește sa-

lăutul meu de la mine și, în special, de la mama. Săraca,

nu se simte prea bine. Altfel noi o ducem

Ce-i drept! Oricît mă străduiesc, nu pot să te înțeleg

cunoaste bine, gîndesc că tocmai eu sînt acela

acum de fapt? Ce faci? Cum te simți? Tutte

întrebări la care aș fi bucuros să știu răspunsul.

Am găsit demn de incredere, care mi-a promis că te

poate să-ți creeze vreo neplăcere. Nu ți-l voi numi

Am stabilit cu el în clipa potrivită pentru tine, într-un loc

șă-ți transmită „salutări de la ELDA”. De la el poți să

mai multe despre noi. Dacă propunerea mea nu te va in-

ușor cu cotul și mi-a șoptit:

„Bonută, am găsit o foaie mică în care era scris cam așa:

„Alte salutări de la ELDA. Prudența este mama înțelepciunii. Dar fii înțelept cu măsură. Ați trimis acasă cinci ou-

are limitate ei. Timpul nu așteaptă. Dacă peste paisprezece zile, la sfârșitul slujbei religioase, lăsați carticica pe bancă deschisă la pagina treizeci și nouă, înseamnă că sînteți de acord”

Încă de la primele rînduri mi s-a spulberat orice îndoielă: aveam de-a face cu organele de securitate cehoslovace. Îmi faceau cunoscut că au înțeles prudența și neîncrederea

Intuiseră exact punctul meu cel mai vulnerabil. Aresta-

părăsit nici un moment. Continuam să caut cu înfrîn-
cale de ieșire din impas. Dar orice soluție la care
mi se părea plină de riscuri. Trebuia, totuși, să mă decid. Î-
dădeam bine seama că am

riri nu rezolvă nici decum problema. În schimb riscau să mă
îmbolnavesc de nervi sau să atrag atenția lui Kaspar asupra
mea. Într-un caput, l-am zărit aproape de intrare pe

Am pus atunci cartea de rugăciuni pe birou și
dădă și am ieșit. Aveam cu mine toate propriile
tău asupra mea. Na m-am uitat încă o dată la ge-
dreașă

... dar e fusesera de acum o vreme. În birou
meu cartea de rugăciuni se afla pe birou

Meditațiunile

Mă simțeam dintr-o dată ușurat de parcă mi s-ar fi luat
o greutate grea de pe umeri. Mai mult, a început chiar să mă
cuprindă un fel de curiozitate să aflu ce sarcini intenționează
organele de securitate cehoslovace să realizeze cu ajutorul
meu. În zilele următoare am simțit că revin la starea

În ziua următoare, pe la ora 10, am primit
de la departamentul de securitate un pachet cu 15 buletine de identitate
ale unor americani de la fugarii din Cehoslovacia. Bu-
letinele de acest fel erau încredințate, de regulă, agenților
noștri trimiși să acționeze în țara

Înainte de plecare l-am întrebat pe colonel dacă, cu
această ocazie, pot să fac o vizită particulară unei cunoștințe

Văzându-l pe el, am spus că vreau să merg la Fr. K.
Kaspar. Cu el nu am avut încă o întâlnire, dar el mă cunoaște
din copilărie. Brat la a. După ce l-am văzut, mi-a
dat o scrisoare adresată de el la Kaspar pentru a-l
cunoaște adevăratul soț al lui Kaspar, de fugari. Acestea reu-
șeau să facă tot felul de lucruri bune pentru a-l ajuta să
nu de amănă deși de o lungă vreme îl urmăreau. I-am dat
acum lui Kaspar pentru a-i îndepărta suspiciunile cu pri-
vire la cunoștința mea. Mai vedea că trebuie să fiu
iarăși despre necesitatea de a fi vigilenți.

La sosirea în țară, ca de obicei, am primit o scrisoare
care lăsa depărtat și am pornit pe jos pe adresa unde se afla

omul nostru de la...
beam, ca să-mi rămână cît...

În primul etaj al casei, am sunat...
pe ușa etajului...
untru, un glas cunoscut m-a invitat primitiv:

— Poștiți, doctore Mike, intrați!

Schneider, în discuțiile cu mine, folosea întotdeauna limba...
discut cu el, fiind un bărbat agreabil. Datorită însă unor retu-
cențe oarecum explicabile în munca noastră, precum și sap-
tului că ne întâlneam destul de rar și atunci pentru puțin timp,
nu am reușit totuși să spargem gheata dintre noi.

— Ați venit pentru transport? m-a întrebat el și a des-
chis un mic seif. A scos un pachet și l-a pus pe...

Aveți aici 15 bucăți

Le-am luat și am început să le număr. Cînd am terminat
le-am introdus în servietă și m-am pregătit de plecare.

— Doctore Mike, aș vrea să discut ceva cu dumneavoastră,
mi s-a adresat el. Nu-mi suridea deloc perspectiva de a ză-
bovi totuși atunci, dar m-am gândit că nu-i momentul să-l
refuz. M-am reamînat deci și am luat loc într-un fotoliu.

Schneider a închis ușa seifului, apoi s-a întors brusc spre
mine și m-a întrebat:

— Ați primit de curînd o scrisoare personală?

Am înghețat. Știa deci că primisem o asemenea scrisoare

desigur ori la cea care-mi fusese transmisă în biserică? Sau
poate nu știa de nici una iar totul nu era decît un truc pus

mare, să mă exchavez de la un răspuns precis și să încerc să
aflu ce anume cunoștea.

I-am răspuns atunci pe un ton cît mai indiferent:

— Nu știu la ce scrisoare vă referiți.

— O talie „discretă”? am simțit eu...

— Doctore Mike, — a cont...

... că aceasta ar fi o talie „discretă”...

... cu mine...
... de...
... respect...
... de...
... de...
... de...

Într-adevăr, poate...

...

Schneider a zîmbit și, după ce m-a privit o clipă scru-
tător, m-a întrebat din nou:

— Deci n-ați primit nici o scrisoare în acest fel?

— V-am răspuns deja. Dar... mă rog, dacă vă convine
acest joc, îl putem continua. Nu am nimic împotriva. Aș putea
spune chiar că mă amuză.

— Nu am o astfel de intenție, doctore Mike, și, ca să vă
convîng, am să trec direct la fondul problemei. Vă transmit
salutări de la ELDA...

Cînd am auzit aceasta, cred că am rămas de-a dreptul cu
gura căscată, pentru că nu mă așteptasem ca securitatea să
aibă un om al său chiar în acest punct cheie din cadrul orga-
nizației. Mi-am revenit însă repede, deoarece îndoiala a pus
din nou stăpînire pe mine. Dacă totuși mă înșel, iar Schneider
cunoaște de la Kaspar acest amănunt? De pildă, ar fi fost
oare imposibil ca oamenii lui Kaspar să se fi ținut după cel
ce mă acostase în Ludwigsburg și să-l fi interceptat, reușind
astfel să intre pe fir?

Întuind ce se întîmplă cu mine, Schneider m-a privit cîțva
timp în tăcere, după care s-a aplecat spre un sertar întredes-
chis, a scos din el o cutiuță și mi-a întins-o peste masă.

— ELDA vă trimite aceasta ca amintire...

În cutiuță se afla un medalion pe care cîndva l-a purtat
la gît mama mea. Vederea lui mi-a readus în minte imagini
îndepărtate ale copilăriei, ale mamei, ale fratelui meu, de
care eram nedespărțit.

Am oftat ușurat. Așadar Schneider era totuși omul secu-
rității cehoslovace. Este adevărat că încă din momentul cînd
începuse să mă chestioneze îmi încolțise în minte bănuiala
că și el ar putea să facă același joc dublu ca și mine, dar,
chiar și acum cînd constatasem că aceasta era realitatea, tot
îmi venea greu s-o accept.

Am introdus apoi medalionul în cutiuță și am vrut să-l
întreb ceva despre Ferdinand, dar mi-am dat seama că uită-
sem lucrul cel mai important. Ca atare, i-am spus, străduin-

Am stabilit apoi împreună sistemul de legătură, „căsuț postale”, modul de cifrare a comunicărilor, condițiile de remunerare și alte probleme menite să asigure o colaborare corect-punzătoare.

kegiatan ini dilaksanakan, open etasatuf militer

Vitech, pe care l. cunoscuam la Sofia în anul

[illegible]

...mă străduiesc să-mi îndeplinesc o...

...carea celor cinci agenți ai mei din țară.

Análisis de "Efectos"

profesorul de istorie, care a avut în Republica noastră o mare influență, a fost un ofițer și subofițer cehoslovaci fugiți din țară.

The first of these is the fact that the
 government has been unable to pass a
 budget for the past two years. This
 has led to a severe economic crisis, with
 inflation reaching over 100% and the
 government facing a massive budget deficit.

[illegible][illegible]

— A este lugar se llama Villa de la dama, se-
ñalada de un toro en el escudo de pedruzco / Zepherino
algunos años caen el agua de la boca. De manera
que vale el escudo de pedruzco y el agua de la boca
relacion de este. El agua de la boca de la boca.

Mi-a promis și a plecat să se întâlnească cu alți prieteni
 ai săi, ca să croiască noi planuri, tot atât de fanteziste. După
 câteva zile, a venit din nou la mine ca să mă roage să-i traduc

Când am fost gata, Vendelin a luat hîrtia și mi-a comunicat că lucrurile avansează cu pași uriași în di-

Aflind toate aceste lucruri, l-am întrebat dacă i-a spus Kaspar despre includerea mea ca viitor ministru al afacerilor externe în guvernul lui Zem. Mi-a declarat însă ar putea să-mi complice neplăcut viața. Mi-a declarat însă că pot să fiu pe deplin în siguranță, deoarece el își respecta cuvântul dat.

Mă întrebam însă cu teamă ce se va întâmpla dacă dintr-o neatenție scapă vreun cuvânt în legătură cu acest aspect față de Kaspar. Reflectind după plecarea lui Vendelin, am ajuns la concluzia că cel mai înțelept lucru ar fi să-l informez eu însuși pe Kaspar.

Am mers imediat jos în camera de așteptare comună. Aici stăteau la un coniac Kaspar, soția lui, Elena, și sora ei, Klara Fedakova. M-am așezat lângă Klara.

reușise ca într-o perioadă foarte scurtă să realizeze visul lui

Klara Fedakova de a deveni o femeie de succes.

Am spus că Kaspar este un om de încredere și cu caracter informativ.

Fedakova de asemenea este un om de încredere și cu caracter informativ.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Am spus că Kaspar este un om de încredere și cu caracter informativ.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

Informațiile despre acest lucru erau obținute de la arhivă.

pentru mine nu va fi.

nu poate fi eliberat din

pentru munca pe care o aveam

rității cehoslovace. În noaptea aceea am

pe listele

ajutat de Klara, am

făcut și verficarea lecărui nume. În timpul scrisului

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

[illegible]

nu pot fi văzut din altă parte, am depus în „cutia poștală” de rezervă materialul pentru securitatea cehoslovacă. Colonelul m-a ascultat zimbând, dar la sfârșit mi s-a adresat amenințător

— Să ştii că, deşi cele ce mi-ai spus corespund cu datele cunoscute de mine, nu mă las totuşi păcălit. Dealtfel — a adăugat — nu sîntei primul şi, presupun, nici ultimul om din statul-major care cade sub bănuiala gravă că nu luptează numai pentru americani.

Mi-a precizat apoi, că la fel ca mine o mai luaseră razna încă doi subordonați și, surprinzător, din motive asemănătoare cu cele prezentate de mine.

— La fel au avut nevoie să iasă la aer, a subliniat el mai

Am zămbat puțin jenat, dar nu am zis nimic.

— Întotdeauna v-am apreciat — a continuat el concis.

rită pe deplin toate împrejurările „excursiei” pe care ați

En dat die uweri e

deam seama că legătura cu

capade

Peste citeva z le

[illegible]

...refuzat, motivînd că pentru mine ca ea să nu locuiască in vila Kaspar mi-am dat seama că a fost

Insurence

Grija mea pentru pastrarea unei porțițe deschise în vederea realizării de întâlniri secrete s-a dovedit însă, în acest caz, inutilă, deoarece curând am primit noi însărcinări, care îmi creau largi posibilități de a căuta și de a locui în afara obiectivelor statului-major. Îndeplineam astfel, de fapt, funcția de vicepreședinte al comitetului central al organizației pe care și-o creaseră fugarii cehoslovaci din Europa. Introducându-mă în acest organ, Katek și Kaspar voiau să-și asigure posibilitatea de a fi în contact cu cei care erau în poziții de conducere și care urmau să fie luate în ședințele comitetului și să obțină împlință în cadrul său.

Impotriva acestora. Imediat

uruse din nou arestat pentru activitate antistatală

ce a fost eliberat din închisoare, a fugit în Germania. A reușit să stabilească relații cu o secție engleză a Intelligence și caute să se integreze în armată, urmând să i se traseze sarcini concrete ulterioare. Într-un timp, după cum a declarat el, a fost arestat

de la el, deoarece au lucrat pripit, trecând la reținerea lui fără cașie nu le-a rămas decât să-l oblige la colaborare și să-l elibereze

Kryka a fugit însă din nou în Germania, unde a făcut

hili numele și adresele cadrelor de

n a reușit însă să vadă vreuna din aceste sarcini

o parte din grănicerii cehoslovaci din zonă spre po

verificați sau încadrați

intre de la Luchanek acordul pentru colaborare,

unde acesta îndeplinea misiuni speciale pentru Kaspas

timp după sosirea lui Luchanek, întreaga grupă

Am contribuit și eu — dar numai

punii „Vltava”, așa cum au denumit

Horak și Luchanek au

interogați. În cadrul

anului 1951 au fost din nou încad

Aici a trecut direct la agenția lui

în statul-major al lui Kaspas, de unde pornea prin lagă

Sfârșitul grupei

La începutul primăverii anului 1952

amplasarea ei

Între timp, un anume Bozetoč, fost redactor la

ramină cu convingerea că informațiile agenților săi sînt reale.

din forțe, ceea ce ar fi împietat deșigur și asupra altor acțiuni

că eram conștient că nu voi putea să merg
prea mult timp pe această linie, întrucît pînă la urmă tot s-ar
fi aflat adevărul cu privire la așa-zisul serviciu secret din
hotelul Imperial. De aceea, într-o zi, am hotărît să-l aduc
la cunoștință că, în realitate, acesta nu există

Î-am prezentat deci un raport asupra evoluției „acțiunii”
efectuat nu confirmă diversele date obținute pînă atunci cu
privire la serviciul secret respectiv.

Kaspas a ascultat cu atenție, apoi mi-a răspuns mîhnit
că știe că aceasta este într-adevăr realitatea, deoarece obți-

Kaspar, care era convins că un război este iminent și că de informații, era interesat să obțină fonduri cât mai mari spre a putea realiza o dezvoltare continuă a ei.

Pentru
tive în contul unor
n realitate, erau fictive.
a datele pe care eu le-am
a indicat, cu asentimentul
de proveniență, agenții noastre din Ceko-

... prezentau interes. Des
... în Ludwigshurg
... prietenit cu preotul

un fost colaborator al trupelor
— Hrnok într-

tru colonel, fapt ce i-a nemulțumit profund pe americani
condus de Cermak, fostul component al grupei noastre, au

a sosit o comisie americană, care a desfășurat o investigație în cursul căreia au fost reținuți doar cîțiva, care au fost incluși în altă procedură de dizolvare, am fost chemat de unul dintre membrii

putea înlesni plecarea în America

Anunţand toate acestea
inducând să accept propunerea.
Greu convins, Mi-am dat se

accepta oferta ce mi se face

Lanquar nev. 5000 ft

[illegible]

Cu toate acestea reuse

dentitatea lor, totuși cunos-
te în tipografia lui Mach

... si altfel de date ce puteau prezenta in-
tr-un succedent...

Un prim rezultat al acestor
de către Jerry Burke să participe la o

De aceea, peste cîtva timp, cînd am primit sarcina să alez niste legături de trenuri într-un sector din Cehoslovacia, corect, un îndepărtat de grană, mi-am adus aminte de afirmația a Burke: Oare nu cumva avea în vedere posibilitatea transportării agenților pe cale aeriană? Întrucît o asemenea situație nu era deloc exclusă, am anunțat imediat organele de securitate cehoslovace în legătură cu acest aspect.

utke. Se pare că a fost victima unei lăcomii deosebite.

cea a omologului său din Ostrac.

pe care nu mă așteptam să-l revăd așa curînd : Kaspar

— Să ştii că în curând vă vor pune la detectorul de minciună. Sinteşi unul dintre puţinii care au scăpat pînă acum de asemenea verificare.

Poligraful se poate înșela

Cowski. Pără să se aseze, grabă, mi-a cumulat.

teie animate prin co

care am recunoscut imediat —
alistul cehoslovac — un dete

Mi-a făcut semn să mă asez

umiditatea pielii, ritmul respirației, temperatura

— Să fii liniștit, să nu vă mișcați; la întrebări veți răs-

— Înțeleg că...

i aduceți traducător

ringit decât a zîmbit, dar a fost de acord

am răspuns prompt:

- Da.
- V-ați născut în anul 1910 în Lipecck lângă Moscova?
- Nu.
- Ați fost arestat în timpul războiului de gestapoul ger-

... fără rost! După sfaturile specialistului,

ce prindeau de rama de lemn pielea cu care era c...

— Ați folosit vreodată nume conspirative?

— Nu.

— Vă plac femeile tinere?

— Da.

— Sfințit, iată și prima întrebare care trebuia...

pentru că această întrebare nu constituia deloc o
specialistul cehoslovac. Am răspuns deci imediat foarte de-

— Nu.

— Sinteți purtătorul Crucii de război cehoslovace din
1939?

— Nu.

— Nu.

— Ați falsificat intenționat...

— Nu.

— Ați fost membru al clubului diplomatic „Union” din
Sofia?

— Da.

— Nu.

— În timpul războiului

— Da.

— Ați fost instruit la so-

— Nu.

— Fumați?

— Da.

— Ați predat...

— Ați lucrat vreodată pentru vreun serviciu de infor-
mații din Răsărit?

— Nu.

— Vă cunoașteți personal cu fostul șef al cancelariei pre-
ședintelui Benes, cu doctorul Smutny?

— Da.

— Lucrați pentru vreun serviciu de informații din Ră-
sărit?

— Nu.

— Vă simțiți sănătos?

— Da.

— Vreun serviciu de informații românesc?

— Nu.

— Ați mințit la vreo întrebare în cursul acestei cercetări?

— Nu.

Din instruire știu că aceasta este ultima întrebare. Acum

care sa-i conducă la concluzia că mint.

m-a întrebat:

— La ce v-ați gândit în timpul interogatorului?

și și-a luat rămas bun de la mine.

dovedit că detectorul de minciuni poate

sibilitățile sale

— Este mai mult decât probabil că

influența în senatul american și în Pentagon a
rindul său, trecut pe linie moartă

Văzind umirea mea

cadru personalului unui hotel

Nu știam ce fel de muncă pregăteau pentru mine ameri-
canii, dar eram mulțumit că înlăunseră seama de dorința mea

În S.U.A. Dealul și organele de securitate ceho-
luru

unde am discutat până noaptea târziu

în fusta noastră orga-
care, probabil, va fi reînălțată. El și Charles Katak
avidu la proiectul ei. Totul va fi ca mai înainte,
vor trebui să aibă relația americană
încredințat să afle dacă știe ceva despre ce
America. Răspunsul lui m-a surprins în

nici această perspectivă, așa că nu l-am
rațiunile non schimbări. Ulterior lucru-
mă în altă direcție

explicit ea, nu s-a putut acomoda

lui Katak. Mi-a declarat că pentru nimic în lume nu
aculo

ă mi se oprește un nod în gât. Nu numai pentru
afectam planurile americanilor și ale secu-
dar nu mi se mai realiza nici vechiul meu
în America.

mea familială nu permite să fiu loca-

carterului general
occidentală, aflat în Heidelberg

americanii căutau deja de mai mult

să-i influențeze pe americani
ecia respectivă.

nu-mi rămânea de făcut altceva decât

înțeles de ce Praga fusese atât de intere-

... pe de
... opera
... catolice
... cu la
slovacă

americanelor
le

... incetare
... catolic. Am devenit
... cu care mă onorau
... ar fi fost cit se poate de indo-

Participanții la adunare au apro-
simat într-o atmosferă solemnă, după
nifestul într-o sticlă pe care am aruncat
... a ajunge în Ceno

se văzut și acceptat de
slovace înainte de a fi fost prop
asemenea la-am trimis

... dem
... art. sect
... pasă
... de
... multe articole cu caracter cultural și sim-
... revor
... In cerere — să am minile libere
... după
... d

... d
... a
... aceasta, îndeplineam în același lagăr și func-
... nterpret în timpul interogatoriilor în care erau supuși

... în timpul interogatoriilor lor li se puneau nume-
... și unele apurent neînsem-

... După
... d

Și de aici am reușit
... D
... A
... d

Peste ocean

... vină cu mine în S.U.A. speram ca penit
... nou și frumos capitol de viață.

În New York
... ceh; acum locul vechilor case îl luaseră zgăre-nori.
Imediat după sosire am fost anunțat că pentru

bieme. În zilele următoare m-a prezentat la un control medical complex în spitalul militar din Fürth și mi-a facilitat începerea unui tratament intens.

White mi-a cerut totodată să mă supun examenelor care condiționau intrarea în serviciile speciale ale armatei americane din Germania Federală. Am completat un lung chestionar cu nenumărate întrebări enervante despre tot ce e posibil. De asemenea, din nou m-au pus la detectorul de minciuni; pe lângă întrebările cunoscute au mai fost și altele noi, destul de multe. Am trecut însă lăsași cu succes proba poli-grafului.

După aceasta americanii m-au chemat la Heidelberg, unde White m-a supus unui test psihologic. La sfârșitul anului 1964, în urma unei probe practice, s-a convins că sint corespunzător și din punctul de vedere al cunoștințelor mele fotografice și cartografice. Fiind mulțumit de rezultatul tuturor examenelor a plecat cu avionul în Statele Unite, unde, după cum am aflat ulterior, a obținut aprobarea pentru încadrarea mea în serviciile speciale ale armatei americane dislocate în Germania.

După întoarcerea din S.U.A. mi-a telefonat de câteva ori. Între timp însă, starea sănătății mele s-a înrăutățit. White a fost anunțat despre aceasta de medicii care m-au consultat. Considerând probabil că, din această cauză, nu voi putea face față sarcinilor, n-a mai dat nici un semn de viață.

La drept vorbind, aceasta nu m-a supărat prea tare, pentru că îmi dădeam seama că eforturile cărora aș fi trebuit să le fac față în funcția ce urma s-o ocup mi-ar fi agravat, fără îndoială, boala. Totodată mă simțeam foarte obosit și deprimat. Într-o zi m-a părăsit și Vera. Se părea că paharul amărăciunii era plin. În singurătatea în care rămăsesem îmi aminteam tot mai des de fiica mea, pe care de 17 ani nu o văzusem. Ea nici nu mă știa. Între noi se afla un zid de ne-trecut: profesiunea mea și trecutul meu. Tot mai mult începusem să tinjese după liniște, după grijile și bucuriile omului obișnuit. Doream să am pământ sigur sub picioare, să nu mai fiu obligat să privesc în urmă când merg pe stradă ca să observ dacă nu mă urmărește cineva. Noaptea voiam să dorm cu certitudinea că la trezire nu mă așteaptă nimeni să mă ducă la anchetă.

La începutul lui noiembrie 1965, într-o dimineață, de-a vreme, a sunat telefonul. Un glas de bărbat de la celălalt capăt al firului m-a informat laconic.

— În dimineața aceasta, are loc o liturghie specială în domul din Regensburg. Trebuie să veniți neapărat.

L-am asigurat la telefon cu un glas foarte liniștit că se poate baza pe mine și că, dat fiind faptul că boala nu mai progresase, puteam să merg, dar sprijinindu-mă puțin în baston. Când însă am închis telefonul, am căzut greu în fotoliu. Anunțul respectiv, care avea un sens convențional, însemna că trebuie să distrug imediat toate materialele pe care le aveam la mine și să pornesc fără întârziere la drum spre Praga.

Acesta era un semnal de alarmă. Probabil că vreunul dintre oamenii de legătură cu securitatea cehoslovacă căzuse în plasa contraspionajului american.

Lanțul s-a rupt. Nu-mi era permis să zăbovesc și să pierd timpul. Eram conștient că nu era vorba numai de siguranța mea ci și de a altor colaboratori. Dintr-o dată însă m-a cuprins panica. Ce se va întâmpla dacă deja se îndreaptă spre locuința mea mașina cu lucrătorii contraspionajului american, pentru a mă înhăța? M-am îndreptat spre tabloul care se găsea pe peretele din fața ușii. L-am dezlipit învelișul din spate, am scos de acolo câteva role de microfilm și le-am ars repede. În cameră acum nu mai rămăsese nici un material compromițător. M-am îmbrăcat grăbit. M-am uitat la ceas și am constatat că am fost avertizat din timp, că încă mai puteam prinde rapidul de Viena.

Cu o valiză mică în mână, m-am grăbit apoi spre gară. Pașaportul meu american nu necesita viză austriacă.

Pe întreg traseul călătoriei am repetat legenda pe care mi-o pregătisem, și anume că merg la unul din prietenii mei vienezi, la preotul catolic Bauer. Eram singur pe lume. Soția plecase de la mine și astfel, mai mult ca oricând înainte, duceam dorul foștilor prieteni cu care am stat ani lungi în exil. N-am avut însă nevoie s-o folosesc. Americanii, în mod evident, încă nu aflaseră nimic despre mine.

La Viena, în câteva minute am obținut viza cehoslovacă. În gară, unul din colaboratori mi-a pus în mână biletul de tren. Totul a mers strună, după planul pregătit de mult timp. După trei ore de mers am trecut granița Cehoslovaciei.

Dis-de-dimineață, în ziua de 9 noiembrie 1965 am coborât din tren în gara principală din Praga. Abia am părăsit vagonul că am și zărit în fața mea, în mulțimea de oameni, o figură cunoscută — Karl Schneider. După câțiva pași, am căzut literalmente în brațele sale deschise.

— Bine ați venit acasă, doctore, m-a salutat și în același timp m-a liniștit, când a văzut emoția mea.

Mi-a luat valiza și m-a condus încet în fața clădirii gării.

— Doctore, îmi amintesc că doreați cindva să vă mai plimbați o dată în viață prin piața Vaclav. Mai doriți încă?

Am dat din cap pentru că vocea îmi era sugrumată de emoție. Mașina a traversat încet piața Vaclav și, după aceea, ne-am învârtit pe partea cealaltă. Am coborât cu prietenul meu pe rampă și am început să privesc orașul care se trezea.

După aceea Karel — acesta fiind numele său real — m-a condus într-un apartament plăcut, dintr-o vilă a Ministerului de Interne, ca să mă odihnesc. La plecare mi-a zis că revine peste câteva ore ca să facem o plimbare și să bem un pahar de vin.

A sosit pe inserate și am mers în strada Melantrichova la o crămă, „La cana de aur”. În noaptea aceea am băut multe sticle cu vin roșu. Într-o boxă alăturată beau, printr-o coincidență, și niște americani. Foarte mult s-ar fi mirat, cred, dacă ar fi bănuit alături de cine stau.

După câteva zile m-am mutat într-un mic apartament în care locuiesc și astăzi împreună cu fiica și nepotul meu. În sfârșit, am găsit fericirea omului simplu.

Dintr-o conferință de presă care nu a avut loc

— Naționalitatea dumneavoastră?

— Mă numesc Michal Panek și m-am născut în anul 1910 în Rusia. Tatăl meu a fost ceh, cetățean austro-ungar. A învățat croitoria și apoi a plecat, după cum era obiceiul pe atunci, prin țară pentru a se perfecționa în meserie. A călătorit apoi prin Germania și s-a oprit un timp în Altona. Aici s-a căsătorit cu mama mea, pe care a cunoscut-o pe vremea când era slujnică. În 1887 au ajuns în Rusia. Eu m-am născut în Lăpecek și am urmat doi ani la o școală particulară poloneză. Acolo ne-a prins Revoluția din Octombrie.

Frații — Karel, care pe atunci avea douăzeci de ani, și Ferdinand, care avea cincisprezece ani — au participat la revoluție.

Tata era însă bătrîn și nu avea pentru epoca revoluționară nici o înțelegere. Frații au rămas în Moscova iar părinții mei și eu, sub protecția Crucii Roșii suedeze, am emigrat.

În noiembrie 1918 am sosit în Praga. Am locuit în Zizkov, unde, pînă în mai 1919, am frecventat școala. După aceea ne-am mutat în Slovacia. Mi-am făcut apoi studiile universitare, după care am lucrat în diplomatie.

— Cum vă simțiți acum acasă, în Cehoslovacia, după anii îndelungați de pîrbegie? Sînteți sănătos?

— Mă simt bine. Chiar foarte bine. Dacă nu m-ar necăji pîciorul — după cum vedeți, mă deplasez greu — nu aș putea să fiu mai bine.

— Organele de securitate cehoslovace v-au făcut unele promisiuni atunci cînd ați început să colaborați cu ele?

— A vorbi despre promisiuni poate nu ar fi exact. Desigur că între mine și prietenii mei a existat o anumită înțelegere. Cum a fost îndeplinită puteți să judecați singuri. Sînteți în locuința mea, vedeți cum trăiesc și muncesc.

— Nu regretați acei 17 ani trăiți ca agent dublu?

— Nicidecum. Și nu aș fi regretat nici dacă s-ar fi sfîrșit mai rău. Am fost în permanentă conștient că în locul meu ar fi putut lucra, dacă ar fi fost nevoie, mulți alți oameni. Am colaborat cinstit și sincer. Din acest punct de vedere am avut numai o singură față.

— În timpul acestei activități v-a fost teamă unșori?

— De fiecare dată mi-a fost teamă. Dar știam că trebuie să o înving pentru că altfel nu puteam să-mi realizez sarcinile și mai ales pentru că mă puteam da de gol.

— De ce v-a fost teamă mai mult?

— De oamenii șireți, inteligenți, despre care știam că sînt în stare să gîndească, să combine. Dar aceștia, din fericire, nu erau mulți în cercul meu. În mod sigur, nu acestei categorii îi aparțineau majoritatea americanilor cu care am lucrat.

— V-au plătit bine organele de securitate cehoslovace?

— La această întrebare vă răspund așa: cunosc o serie de agenți a căror activitate bună era condiționată de obținerea unui câștig cît mai mare, munceau în raport cu suma primită. Eu, în această direcție, niciodată nu m-am simțit nedreptățit. Mi-e Dealtfel, nu am lucrat numai din motive materiale. Mi-e teamă ca acestea să nu sune ca o frază goală, dar să știți că un rol important în determinarea mea să lucrez pentru securitatea cehoslovacă l-au avut și sentimentele patriotice. Datorită acestui fapt pot să-mi privesc liniștit concetățenii în ochi.

— Puteți să ne spuneți ceva despre mijloacele tehnice pe care le-ați folosit în timpul colaborării cu securitatea cehoslovacă?

— Am folosit absolut toate mijloacele tehnice demne de încredere. Vă dați seama că eu fost destul de ingenioasă dacă m-am putut servi de ele atâta timp fără să sesizeze cineva acest lucru.

Dealtfel, în prezent pregătesc o lucrare de specialitate pentru lucrătorii de securitate. Acolo veți putea găsi mai multe amănunte.

— Puteți descrie și aprecia pe scurt serviciile de informații apusene?

— Deși eu am lucrat mai ales cu americanii, aş începe totuși cu englezii, deoarece sînt foarte eficienți. Ei încep întotdeauna spre un țel bine studiat. La fel și nemții. Francezii vizează numai ceea ce se referă exclusiv la Franța. Americanii vindec orice, totul le convine. Nu uitați însă că ei, încetul cu încetul, s-au infiltrat în toate celelalte servicii amintite. Americanii se bazează aproape exclusiv pe puterea dolarului.

— Ce părere aveți despre serviciul de informații cehoslovac?

— Pot să vă spun că serviciile secrete străine cunosc calitatea muncii lui și, ea atare, nutresc un respect deosebit față de el.

— După părerea dumneavoastră colonelul Kaspar a fost un lucrător de informații deștept și talentat?

— Da, a fost. Munca de informații era pasiunea lui. Părea că nu reușea în general să se orienteze și politic.

— Știți ce face astăzi?

— Nu. Cînd am plecat din Statele Unite lucra la Pentagon, în secția de arhive, unde se ocupa de aprecierea știrilor despre aviația militară cehoslovacă și apărarea antiaeriană a statului, inclusiv despre rachete.

— Cum priviți cunoașterea limbilor străine și pregătirea superioară? Li sînt necesare acestea agentului în munca sa?

— De cunoașterea limbilor străine nu se poate lipsi nici un agent capabil. În ce privește pregătirea superioară, ea nu este absolut obligatorie. Este însă neapărat necesar ca agentul să fie foarte inteligent și bine pregătit pentru munca de informații.

— Agentul de informații trebuie să aibă o memorie bună?

— Aveam o memorie bună încă din școală. Pe atunci nu erau cărți. Totul trebuia învățat pe de rost. Mereu trebuia să repet ca să nu uit. Memoria m-a salvat de multe ori în viață. Cînd nemții în timpul ocupației m-au închis la gestapo, am repetat pînă la refuz ceea ce deja declarasem în timpul interogatoriului, astfel ca răspunsurile mele să fie

mereu aceleași și gestapoul să nu găsească în ele nici o contradicție.

Agentul nu trebuie să fie leneș; este necesar ca el să reapele instrucțiunile, indicațiile, știrile de douăzeci de ori, de o sută de ori, pînă cînd e capabil să le spună oricînd. Nu o dată mi-am amintit indicațiile mai bine decît cel care mi le dăduse. Poate nu mă credeți, dar eu și azi țin minte cifrul din perioada de început a muncii mele.

— Ce este, după părerea dumneavoastră, cel mai greu în munca de informații?

— Comportarea discretă. Încercați cîteodată să nu atrageți atenția. Credeți-mă că nu este chiar așa de simplu cum ar părea să fie la prima privire.

— Se pot împăca într-un fel alcoolul și femeile cu munca de informații?

— Bănuiesc la ce faceți aluzie. Agentul de informații este însă și el om. În legătură cu aceasta îmi amintesc o anecdotă. Sosește un pacient la doctor și acesta îl întreabă:

— Fumați? — Nu. — Iubiți? — Nu. — Beți? — Nu. — Atunci de ce trăiți, de fapt?

Agentii de informații nu cred că ar reuși mai bine în muncă, dacă ar trăi altfel decît ceilalți oameni. Atît alcoolul cît și femeile reprezintă o primejdie numai cînd omul pierde autogontrolul. Altfel, se recomandă să fie folosite corespunzător în activitatea secretă.

— Dumneavoastră le-ați folosit, de asemenea?

— Se înțelege că da, doar nu sînt o excepție.

— Cînd ați fost în viață cel mai nefericit?

— În anul 1938, cînd mi-a eșuat prima încercare de căsătorie. Se spune că mai sînt și alte fete pe lume, dar eu am iubit-o cu adevărat pe cea lăsată. Și ea pe mine. Era însă dintr-o familie bogată, iar eu pentru părinții ei nu însemnam nimic. Aceștia i-au interzis pur și simplu căsătoria cu mine.

— Cu ce v-ați ocupat în acea perioadă cînd americanii v-au condamnat la inactivitate și vă urmăreau?

— Am căutat, pe cît a fost posibil, să fac ceva. Am citit numeroase cărți, am mers la teatre, concerte, expoziții, am colecționat timbre și statuete. De multe ori statuetele ascundeau însă mesaje secrete. Nimănui nu i-a trecut însă prin cap la ce îmi servea pasiunea de colecționar.

— Acum aveți destul timp liber; prin ce fel de activitate scurtați clipele lungi?

— Deseori și în străinătate am avut timp liber. Dar între felul cum mi-l petreceam acolo și cum mi-l petrec aici există

deosebiri mari. Acolo în timpul liber omul trebuia să fie neîntrerupt cu ochii în patru, să se controleze, să alină mintea, urechile, toate simțurile pregătite. Acolo nici în pat nu aveai liniște. Ce să faci cu un asemenea timp liber? De aceea numai aici am gustat cu adevărat binefacerile timpului liber.

— Munca de informații ați aruncat-o peste bord?

— Nu. De ce ar trebui să fiu în acest sens mai rău decât, să zicem, un zidar care iese în pensie? Acesta are posibilitatea, din cind în cind, să se angajeze undeva temporar și să lucreze atît cît mai poate. Experiența pe care o am îmi permite să mai fac cîte ceva. Dealtfel scriu deja o lucrare în care împărtășesc celor tineri o parte din experiența mea în domeniul muncii de informații.

— Ați avut în acești șaptesprezece ani în Apus vreo armă? V-a fost necesar un pistol?

— Nu vă supărați, dar eu nu am fost terorist. Am îndeplinit niște sarcini informative. Am folosit creierul meu. De aceea în toți acești ani nu am avut pistol, pur și simplu, n-am ținut nici o armă în mînă...

— Dacă ați avea posibilitatea să alegeți, ați vrea să trăiți încă o dată odiseea dumneavoastră?

— Dacă aș fi sănătos, dacă aceasta ar fi necesar și dacă nu ar fi un om mai nimerit, aș lucra din nou și azi, poate chiar mai bine.